

Svečano otvorenje nove školske zgrade u Santovu



FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

4. i 5. stranica



Otvorenje školske godine u Santovu

6. stranica



Kermez kod Snježne Gospe

7. stranica



Dvije rijeke, jedan cilj

14. stranica

Samo zamišljena crta

Danas je nemoguće zamisliti svijet bez državnih granica. Prema definiciji granica je zapravo zamišljena crta koja omeđuje državno područje jedne države. Državne su granice gotovo svugdje utvrđene međudržavnim ugovorima. Mene je oduvijek najviše zanimala hrvatsko-mađarska državna granica zbog kojih prijatelja, znanaca ili posla, ljetovanja u Hrvatskoj. Pamtim vremena iz djetinjstva kad smo putujući u bivšu Jugoslaviju (u Hrvatsku) čekali i sat vremena na graničnim prijelazima s grčem u želudcu bez obzira na to što nismo ništa nepropisno prevozili. Sjećam se i studentskih dana, kad su neki graničari ili carinici arogantno pregledavali naše isprave i zapitkivali za svaki podatak, žig u putovnici, prevrtali sve u prtljažniku jer se tad u Jugoslaviju (Hrvatsku) turistički moglo ići samo jedanput u dvije godine. Nekima se od njih nije sviđalo što studenti u tome imaju povlastice. Kao osoba koja je oduvijek živjela blizu hrvatsko-mađarske granice i rijeke Mure, koja je udaljena samo kilometar od moje kuće, rijeku bih vidjela samo kad bih prelazila jugoslavensko-mađarsku granicu. Gotovo pojava nisam imala o tome gdje je prirodni tok Mure i kako izgleda njezin okoliš jer su nas čak i za odlaska u susjedno selo kontrolirali graničari. Čudna su to bila vremena, mojoj djeci već neshvatljiva, jer su se ona rodila nakon pada željezne zavjese. Njima je rijeka Mura bila mjesto izleta, ribolova, bacanja kamenčića i čuđenja tomu da je s druge strane druga država. Ogroman mi je doživljaj bio kad sam prvi put prilikom otvaranja privremenog graničnog prijelaza mogla čamcem prijeći na drugu stranu rijeke, u Hrvatsku, a poslije sudjelovati na raftingu na rijeci. Nakon što je Mađarska, a zatim i Hrvatska, postala članica Europske unije, osjećala sam da su moje dvije najdraže zemlje u jednoj zajednici, da se mogu osjećati kao kod kuće u kojoj se god od njih nalazila, da granični prijelaz mogu prijeći bez grča u želudcu i da, ako želim, svaki dan mogu posjetiti svoju matičnu domovinu. Tek mi je sad srce na mjestu, kad znam da će Hrvatska 1. siječnja 2023. godine ući u šengenski prostor i da ću od tog dana moći bez ikakva zaustavljanja prelaziti granicu. A isto će tako i moji prijatelji iz Hrvatske moći doći k meni. Tad će hrvatsko-mađarska granica doista postati samo zamišljena crta. Beta

Glasnikov tjedan

„Djeca koja pohađaju nastavu u inozemstvu, kao i njihove obitelji, nositelji su hrvatskog nacionalnog identiteta i snažan most između Hrvatske i zemalja u kojima žive.“



Stručni skup za učitelje hrvatskoga jezika izvan sustava Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske održan je u Dubrovniku od 22. do 25. kolovoza 2022. Ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Dubravka Brezak Stamać rekla je kako polaznici skupa nisu samo nastavnici Hrvatskog jezika u hrvatskim školama, nego na hrvatskom jeziku uz sam jezik predaju i Matematiku, Biologiju, Fiziku i Geografiju. „Riječ je o našim manjinama koje su stoljećima izvan hrvatskih granica, pa im je dolazak u pradomovinu važan i da čuju jezik izvornih govornika. Naglasak nije samo na jeziku već i predstavljanju hrvatske kulture i povijesti. Želimo nastavnike animirati da u Hrvatsku dođu i češće“, izjavila je Brezak Stamać.

Državni tajnik Ministarstva znanosti i obrazovanja Tomislav Paljak, obraćajući se polaznicima Skupa, rekao je kako su djeca koja pohađaju nastavu u inozemstvu, kao i njihove obitelji, nositelji hrvatskog nacionalnog identiteta i snažan most između Hrvatske i zemalja u kojima žive.

„U vremenu jezične, kulturne i gospodarske globalizacije nastava na hrvatskom potiče svijest o pripadnosti hrvatskom narodu i kulturi. Više Hrvata živi izvan Hrvatske nego u domovini i oni su postali sudi-

onici drugih kultura, a istodobno sačuvali svijest o potrebi njegovanja svojeg hrvatskog identiteta. Stoga Hrvatska ulaže velike napore i financijska sredstva da im pomogne“, rekao je Paljak. Dodao je kako je trenutačno u nadležnosti ministarstva 36 lektorata u 24 države u kojima nastavu hrvatskog jezika i književnosti pohađa oko 2000 studenata, a sustav hrvatske nastave obuhvaća više od 7000 učenika koje na 340 nastavnih mjesta u 29 država poučava 99 učitelja.

Pozdravljajući sudionike Skupa, savjetnik u Državnom uredu za Hrvate izvan RH Milan Bošnjak istaknuo je dvojaku zadaću nastavnika jer osvještavaju činjenicu da su Hrvati u inozemstvu integralan dio hrvatskog naroda, a pritom u sredinama koje nisu uvijek naklonjene Hrvatima zadržavaju specifičnu manjinsku kulturu integrirajući je u cjelovitu hrvatsku kulturu. „Ključno je te vrijednosti prenositi na mlade generacije, da se razvijaju u hrvatskom duhu. Bitno je zajedništvo i pozitivan duh koji nikog ne mrzi i prema nikome se ne postavlja negativno, već gradi pozitivnu priču u kojoj su Hrvati dio zajednice u kojoj žive, ali i cjelovite hrvatske kulture. To u praksi nije jednostavno“, rekao je Bošnjak.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Čitajte i širite Hrvatski glasnik,

„oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“!

Facebook profil Hrvatski glasnik – dnevni tisak – budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV – tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar

Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Stručni skup za učitelje

Stručni skup za učitelje hrvatskoga jezika izvan sustava Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održan je u Dubrovniku od 22. do 25. kolovoza 2022. Ove je godine stručni skup bio posvećen velikoj obljetnici – 150 godina od smrti triju velikih preporoditelja: Ljudevita Gaja, Petra Preradovića i Dimitrija Demetera, te je skup u cijelosti posvećen hrvatskom narodnom preporodu, s kojim započinje standardizacija hrvatskoga jezika.

Na skupu je sudjelovalo 40 nastavnika iz Mađarske, Austrije, Srbije, Rumunjske i Kanade. Iz Mađarske na skup je došlo 13 nastavnika: Adrienn Gergics, Gyöngyi Brantner Kolarics, Klára Kovács, Klara Marić, Szilvia Molnár, Valéria Mária Petrekanics, Judit Polyák, Elvira Pucher, Andrea Polyák Schneider, Mária Prodan, Annamária Szinger, Ágnes Tolnai i Szilvia Varga.

Ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Dubravka Brezak Stamač rekla je kako polaznici skupa nisu samo nastavnici Hrvatskog jezika u hrvatskim školama, nego na hrvatskom jeziku uz sam jezik predaju i Matematiku, Biologiju, Fiziku i Geografiju.

„Riječ je o našim manjinama koje su stoljećima izvan hrvatskih granica, pa im je dolazak u pradomovinu važan i da čuju jezik izvornih govornika. Naglasak nije samo na jeziku već i predstavljanju hrvatske kulture i povijesti. Želimo nastavnike animirati da u Hrvatsku dođu i češće”, izjavila je Brezak Stamač.

Nositelji programa skupa bili su stručnjaci iz akademske zajednice: Dubravka Brezak Stamač („Književni i jezikoslovni rad preporoditelja Ljudevita Gaja”), Katja Bakija („Preporodne ideje i Dubrovnik”), Iva Hraste Sočo („Glazba i ilirski pokret”), Mario Bara („Preporodna djelatnost biskupa Ivana Antunovića: početak



kulture pamćenja”), Ivan Viđen („Umjetnost u Hrvatskoj u doba preporoda”) te Ana Munk („Vlaho Bukovac i hrvatski narodni preporod”). Programom skupa bili su obuhvaćeni sadržaji koji doprinose unapređenju znanja hrvatskoga jezika, obogaćivanju spoznaja o povijesti i kulturi te jačanju kompetencija učitelja za rad s učenicima.

Sudionici skupa sudjelovali su i na radionicama o hrvatskom jeziku koje su vodile savjetnice iz Agencije za odgoj i obrazovanje te nastavnici praktičari iz Dubrovnika: Barbara Beronja („Hrvatski pravopis i hrvatski narodni preporod”) te Anđela Džamarija („Hrvatski narodni preporod – jezično i kulturno ujedinjenje domovine”). Sudjelovali su i na radionici o povijesti „Nacionalni simboli u povijesnom kontekstu”, koju je održala Loranda Miletić. U okviru stručnog skupa osim stručnog vođenja za sudionike je organiziran posjet Domu Marina Držića u Dubrovniku te Kući Vlaha Bukovca u Cavtatu.

Na Skupu je promovirana slikovnica „Putovima malog Karla”. Podjelom priznanja o sudjelovanju svečano je zatvoren stručni skup za nastavnike hrvatskih manjina u inozemstvu.

Izvor: www.azoo.hr / HINA



Foto: Jubit Poljak

VII. Susret narodnosne mladeži ove godine u organizaciji Hrvatske državne samouprave

Hrvatska državna samouprava ove godine organizira VII. Susret narodnosne mladeži, neslužbeno doznaje naše uredništvo. Inicijativu koja se ove godine održava sedmi put pokrenulo je Državno tajništvo za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika mađarske Vlade te ga ono i financijski podržava. Svakoga puta raspisanim javnim pozivom mladež svih 13 narodnosnih zajednica u Mađarskoj poziva se na upoznavanje i druženje. Osim toga, svaki je put domaćin i glavni organizator jedna od 13 narodnosnih zajednica. Ove je godine domaćin Hrvatska državna samouprava, a susret će se održati od 16. do 18. rujna na obali jezera Velence u Agárdu u tamošnjoj školi sportova na vodi.

Prvog dana, nakon smještanja i svečanog otvorenja, sudionici Susreta sudjelovat će na pub kvizu, a navečer ih očekuje koncert sastava „Koprive”. Drugoga je dana u prijepodnevnim satima narodnosni sajam. Svi sudionici predstaviti će svoju narodnost prigodnom izložbom na štandovima, pa tako i Hrvati. Slijedi predstavljanje programa Narodnosne pedagoške stipendije te razgovor o značenju vjere u životu narodnosnih zajednica. Potom su programi zajednica, a poslije večere hrvatska plesničica s orkestrom „Vizin” i Vesnom Velin. Trećega dana nakon doručka odlazi se kućama. Za sve sudionike boravak je besplatan. Na susretu mogu sudjelovati srednjoškolci i studenti.

Branka Pavić Blažetin

Od vizije do ostvarenja

Svečano otvorenje nove školske zgrade u Santovu

Od dvadesetak hrvatskih škola osnovanih nakon Drugog svjetskog rata u malim bačkim i baranjskim naseljima santovačka hrvatska škola, osnovana u jesen 1946. godine, jedina je opstala do danas i obilježila 75. godišnjicu postojanja. S otprilike 150 učenika dala je daleko najviše učenika u naše hrvatske gimnazije iznjudivši velik broj intelektualaca Hrvata u Mađarskoj, uglavnom pedagoga, kulturnih djelatnika, književnika, novinara... Ne samo da se očuvala 75 godina nego je u protekla tri desetljeća ostvarila razvoj kao nikad prije. Bila je prva narodnosna obrazovna institucija koju je 2000. godine na održavanje preuzela jedna državna narodnosna samouprava. Najzaslužniji za takav razvoj neosporno je dugogodišnji ravnatelj škole Joso Šibalin, koji je dužnost ravnatelja obnašao 25 godina, od 1997. do svojeg nedavnog umirovljenja 2022. godine. Kao ravnatelj i član skupštine, svojedobno Zemaljske samouprave Hrvata u Mađarskoj, ishodio je to da Hrvatska državna samouprava preuzme školu, a zatim i izgradnju novog vrtića, učeničkog doma i škole, što je ostvareno u razdoblju od 2011. do 2022. godine. Usprkos negativnim demografskim pokazateljima proteklih desetljeća, zahvaljujući sve boljim uvjetima, broj je polaznika udvostručen. Danas vrtić ima 42 polaznika, škola 111, od kojih je 53 smješteno u učeničkom domu. Novu školsku godinu, 2022./2023., započelo je 15 prvaša.



Nova zgrada Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma

Prvog dana nastave u novoj školskoj godini, u četvrtak 1. rujna, u Santovu je održano svečano otvorenje nove zgrade Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma ustanove koja je od 2000. godine u održavanju Hrvatske državne samouprave. Druga faza gradnje učeničkog doma i škole, projekt vrijedan više od 800 milijuna forinti, ostvarena je s pomoću potpore Državnog tajništva za odnose s vjerskim zajednicama i nacionalnim manjinama, odnosno Fonda „Gábor Bethlen” – NEMZ-N-20-0074, NEMZ-E-20-0055, NEMZ-E-22-22-008.

Iako planirana ispred nove zgrade, svečanost je zbog neizvjesnih vremenskih prilika održana u auli nove zgrade koja je bila ispunjena uzvanicima, nastavnicima, roditeljima i drugim mještanima. Nazočne goste, među njima posebno uzvanike, pozdravila je novoimenovana ravnateljica škole Marija Žužić Kovács, koja je ukratko podsjetila na početke i najvažnije događaje iz prošlosti i razvoja škole.

„Neprocjenjiv je ovo događaj u povijesti hrvatske škole u Santovu koja je 7. studenog 1946. kao prva samostalna narodnosna ustanova počela s radom. Već je 1949. godine otvoren i hrvatski vrtić, a 1978. godine škola postaje okružna. Hrvatska državna samouprava 2000. godine preuzima na održavanje našu ustanovu i otada je vidljiv razvoj ove odgojno-obrazovne institucije. Broj se učenika povećava, razdvajaju se niži razredi. Obnavlja se stara, dotrajala zgrada škole i 2011. godine počinje izgradnja prve

faze projekta, učeničkog doma i vrtića. Sad je završena i druga faza izgradnje i stojimo pred novom zgradom naše ustanove u kojoj su osim učionica i društvenog prostora učeničkog doma mjesto dobile uredske prostorije, ekonomat, kuhinja i blagovaonica te aula. Zahvaljujući potpori mađarske Vlade možemo početi s odgojno-obrazovnim radom u novoj, suvremenoj i opremljenoj zgradi u kojoj će učenici, vjerujem, radosno učiti”, kazala je Marija Žužić Kovács i zahvalila mađarskoj Vladi i održavatelju na skrbi i brizi te na unapređenju hrvatskog školstva u Santovu i Mađarskoj.

Prigodnim govorima i pozdravnim riječima nazočnima su se obratili državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, državni tajnik za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima Ureda predsjednika mađarske Vlade Miklós Soltész, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić, parlamentarni zastupnik Bajskog okruga Róbert Zsigó i predsjednik HDS-a Ivan Gugan. Svečanosti su nazočili još glasnogovornik Hrvata u mađarskom parlamentu Jozo Solga, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, savjetnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Milan Bošnjak, voditelj glavnog odjela Državnog tajništva za vjerske odnose i narodnosti Ureda predsjednika mađarske Vlade Richárd Tircsi, dopredsjednik Županijske samouprave Bačko-kiškunske županije Norbert Vedelek, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, načelnik Santova Gábor Varga, načelnik prijateljske Općine Petrijevci Ivo Zelić, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković, dugogodišnji i omdavno bivši ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin, čelnici i zastupnici hrvatskih samouprava, ravnatelji hrvatskih institucija, nastavnici, učenici, roditelji i mnogi drugi.

U ime predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića nazočne je pozdravio državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas. On je uz ostalo kazao kako će novi školski objekt pružiti bolje mogućnosti i nove uvjete za rast i razvoj djece u Santovu, u mjestu koje je



Zajedničko rezanje vrpce

već 75 godina važno središte odgoja i obrazovanja za Hrvate u ovom dijelu Mađarske. Pri tome je naglasio da postoji mišljenje kako je za razvoj i status manjinske zajednice najvažniji odnos većinskog naroda prema manjinskom: „Hvala Bogu, kako ovdje u Mađarskoj, tako i u Hrvatskoj taj je odnos skladan, dinamičan i pozitivan, a to hrvatskoj zajednici u Mađarskoj i mađarskoj zajednici u Hrvatskoj daje priliku da neguju sve ono po čemu se prepoznaju – kulturu, tradiciju i jezik – sve ono što čini njihov identitet.” Uz već postojeću podršku najavio je i nastavak skrbi matične zemlje o Hrvatima izvan Hrvatske te govorio o daljnjim zajedničkim projektima s Hrvatskom državnom samoupravom koji će biti usmjereni na mlade, na budućnost hrvatskih zajednica izvan Hrvatske.

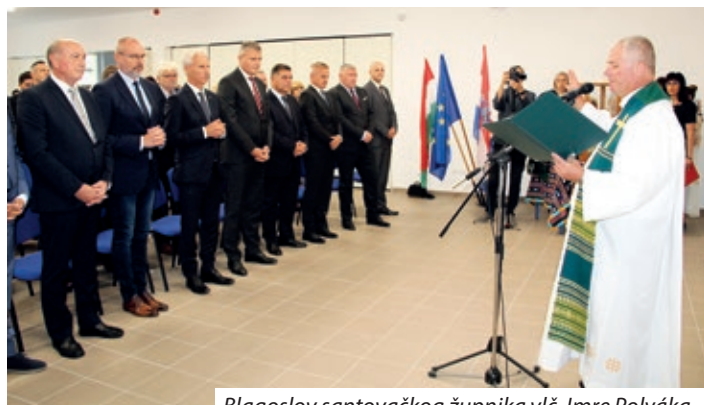
Državni tajnik za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima Ureda predsjednika mađarske Vlade Miklós Soltész uz ostalo je kazao kako je nakon niza ulaganja u razvoj obrazovnih ustanova u Koljnofu, Petrovu Selu, Pečuhu i Sambotelu razvojni projekt santovačke škole nova važna prekretnica u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj. Naglasio je kako je u sklopu desetogodišnjeg razvojnog projekta vrijedna gotovo milijardu forinti santovačka škola prvo obnovljena, a sad dogradnjom nove zgrade i proširena: „Vrlo su važna nastojanja hrvatske narodnosti u Mađarskoj da se očuvaju njihov jezik, kultura i plesovi te da se ojačaju mađarsko-hrvatski, odnosno hrvatsko-mađarski odnosi”, rekao je državni tajnik Miklós Soltész naglasivši kako su narodi u karpatskom bazenu, među njima Hrvati i Mađari, ovisni jedni o drugima.

Istaknuvši kako je prijepodne nazočio svečanom otvorenju nove školske godine u budimpeštanskom HOŠIG-u i uvjerivši se koliki broj učenika polazi naše škole, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić uz ostalo je naglasio: „To je puno, to je dobro, to je znak da nas ima, to je znak da postoji hrvatski prostor koji pomaže i Mađarskoj da raste i da funkcionira. Vjerujem da ovakvi projekti te konkretni i praktični pomaci pomažu da se upravo taj ritam održi. Mi ćemo sa svoje strane nastaviti pomagati, biti uz vas i omogućiti zajedno s mađarskim prijateljima da se nastave ovakvi projekti koji pomažu opstanku hrvatskog, ali i mađarskog naroda.” Mladen Andrić osim toga zahvalio je svima koji su pridonijeli ostvarenju santovačkog projekta, a svim učenicima, učiteljima i nastavnicima te roditeljima poželio svako dobro i uspješan rad.

Nazočnima se obratio i parlamentarni zastupnik Bajskog okruga Róbert Zsigó: „Onaj tko poznaje grad Baju i okolicu, zna da ovdje u Bačkoj već stoljećima zajedno i u miru obitavaju narodnosti. Poštuje se kultura drugog i pomaže mu se. Mi znamo, proteklih smo stoljeća i iskusili, da naša snaga nije u razilaženju, nego u zajedništvu, u radu koji zajedno obavljamo. To što smo bili spremni na zajedništvo uvijek bi nas izvuklo iz nevolja. Proteklih su godina, također u zajedništvu i uz potporu mađarske Vlade, Hrvati u našoj regiji mogli znatno napredovati. Mislim tu na to da je uspješno kupljena i obnovljena zgrada Kulturnog centra

bačkih Hrvata u Baji, ali i nekoliko obrazovnih ustanova koje neguju narodnosnu kulturu i jezik. Nakon deset godina završen je i santovački projekt.”

Na kraju se okupljenima u ime održavatelja obratio i Ivan Gudan, predsjednik Hrvatske državne samouprave: „Ne znam kako je ravnatelj Joso Šibalin prije desetak godina zamišljao ovu školu, ali se nadao da će do kraja svojeg radnog vijeka ostvariti san mnogih Santovaca i da će projekt koji je u početku postojao samo u njegovoj glavi biti potpuno ostvaren. Mnogi se još sjećaju kako je ova škola bila pred zatvaranjem zbog nesretne financijske situacije, a da je bilo malo onih koji su vjerovali u njezinu budućnost. Jedan od takvih bio je i ravnatelj Joso Šibalin, koji se dugo borio s birokracijom raznih ministarstva i ishodio da hrvatsku školu na održavanje preuzme Hrvatska državna samouprava. Podsjetio bih da je santovačka škola bila prva narodnosna ustanova koju je na održavanje preuzela jedna narodnosna državna samouprava. Bivši je ravnatelj imao viziju kao i njegov nikad prežaljeni kolega Gábor Győrvári u Pečuhu. Danas stojimo pred jednom modernom školskom zgradom kakvu bi sigurno poželjeli mnogi učenici, nastavnici i roditelji i u nekim većim gradovima. To će biti velika promjena za sve, pogotovo ako to uspo-



Blagoslov santovačkog župnika vlč. Imre Polyáka

redimo s dosadašnjim uvjetima, uvjetima koji baš nisu odgovarali zahtjevima današnjice u zgradi koja je izgrađena prije sto godina. Nakon što je 2019. godine otvoren Hrvatski vrtić i osnovna škola Mate Meršić Miloradić u Sambotelu, a lani i nova zgrada Hrvatskog obrazovnog centra Miroslav Krleža u Pečuhu, ostaje nam još jedna zadaća: osiguravanje uvjeta za pokretanje hrvatske gimnazije u Sambotelu. Vjerujem da ćemo uz podršku mađarske Vlade i Republike Hrvatske i taj projekt uspješno ostvariti i na taj način riješiti pitanje infrastrukture hrvatskih obrazovnih ustanova za narednih nekoliko desetljeća.” U povodu skorašnjeg popisa stanovništva još je jedanput pozvao sve pripadnike hrvatske zajednice i simpatizere na izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti hrvatskomu narodu.

Nakon prigodnih govora učenici škole u izvornoj šokačkoj narodnoj nošnji izveli su kratak kulturni program na kojem su nastupili članovi školskog pjevačkog zbora, tamburaškog orkestra i plesne skupine. Nakon programa zajedničkim rezanjem vrpce spomenutih uzvanika otvorena je nova zgrada škole koju je uz prigodne riječi na mađarskom i hrvatskom jeziku blagoslovio santovački župnik vlč. Imre Polyák, biskupski vikar kalačke nadbiskupije za narodnosti. Na kraju svečanosti pod vodstvom bivšeg ravnatelja Jose Šibalina, koji je 25 godina bio na čelu ustanove i koji je najzaslužniji za razvoj škole u protekla dva i pol desetljeća, uzvanici su razgledali nove prostorije škole i učeničkog doma ne skrivajući svoje oduševljenje ostvarenim projektom.

S. B.

Santovo

Svečano otvorenje nove školske godine

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu u srijedu 31. kolovoza svečano je otvorena nova školska godina, 2022./2023. Svečanost je održana u dupkom punom domu kulture u nazočnosti učenika, nastavnika, djelatnika škole i brojnih roditelja. Nakon intoniranja mađarske i hrvatske himne, već tradicionalno, prigodnim stihovima na hrvatskom i mađarskom jeziku predstavili su se prvaši koji su na svečanost posljednji put došli u pratnji svojih odgojiteljica. Svoje školovanje započeli će



Ruku pod ruku – prvi koraci prvša prema školi u pratnji učenika osmog razreda



Nova ravnateljica Marija Žužić Kovács otvorila je novu školsku godinu

15 prvša. Nazočne je pozdravila nova ravnateljica Marija Žužić Kovács, imenovana 12. kolovoza ove godine. Posebno je pozdravila prvšaše, zahvalivši njihovim odgojiteljicama na višegodišnjem trudu i zalaganju, te sve učenike, njihove roditelje i svoje



Prvaši sa svojim učiteljicama – lijevo Anica Filaković, desno razrednica Marija Kovačev Milanković



Prvaši, učenici osmog razreda i roditelji polaze na školsku svečanost



Prvaši su se predstavili kazivanjem prigodnih stihova

kolege. Ukratko je izvijestila nazočne o promjenama i zadacima u novoj školskoj godini. Istaknula je da je u četvrtak 1. rujna prvi dan nastave u novoj školskoj godini koja će trajati 183 radna dana i završiti 15. lipnja 2023. godine. Naglasila je kako je završen projekt izgradnje druge faze santovačke škole u kojoj su pored učionica mjesta dobili i ured za ekonomat, kuhinja i blagovaonica te aula. Posebno je zahvalila bivšem ravnatelju Josi Šibalinu na osmišljenu projektu i zalaganju kojim je pridonio tomu da nova školska godina počne u novoj, suvremenoj i lijepoj školskoj zgradi. Zahvalila je još jedanput ravnatelju Josi Šibalinu na više-

desetljetnom radu i zalaganju te zamjenici ravnatelja Magdolni Gorjanac i nastavnici Ibolyi Valkai Kovačev povodom njihova odlaska u zasluženu mirovinu. Nazočni su ih nagradili gromoglasnim pljeskom. Predstavila je i nove kolege: Mirjanu Šibalin i Zorana Barića. Istaknula je glavne zadatke koje u budućnosti žele ispuniti i koji su u skladu s pedagoškim programom i tradicijom škole. Nakon završetka svečanosti slijedilo je nekoliko važnih i tehničkih obavijesti te je u svakom razredu održan prvi roditeljski sastanak. Dodajmo kako je u četvrtak 1. rujna s početkom u 17 sati bilo svečano otvorenje nove školske zgrade uz sudjelovanje brojnih uzvanika, prigodni kulturni program i obilazak nove zgrade.

Stipan Balatinac

Kermez kod Snježne Gospe

„Na Mečku crkva sagrađena, Snježnoj Gospi čisto posvećena“

Ovogodišnji dani blagdana Snježne Gospe na pečuškoj Brdici bili su od 4. do 7. kolovoza. Uz brojna misna slavlja na mađarskom (a i na hrvatskom i njemačkom jeziku) koja su čekala hodočasnike, a sve u organizaciji Pečuške biskupije, obilježavanju blagdana priključila se i Hrvatska samouprava Pečuha, koja je 7. kolovoza priredila svoju priredbu pod nazivom „Pečuški kermez“, reče nam predsjednik samouprave Stjepan Blažetin.

Napomenimo kako je 5. kolovoza, na sam dan Snježne Gospe, prvu svetu misu u nizu misa koje su se održale toga dana služio umirovljeni svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije Marko Bubalo. Bila je to sveta misa na hrvatskom jeziku s propovijedi na hrvatskom jeziku. Istoga dana prije svete mise grupica vjernika shodno stoljetnoj tradiciji krenula je u molitvi s crkvenim zastavama od crkve svetog Augustina do crkve Snježne Gospe.

U sklopu priredbe „Pečuški kermez“ 7. kolovoza u osam sati krenula je procesija hrvatskih i drugih vjernika od crkve svetog Augustina prema crkvi Snježne Gospe. Pjevali su, zastajali kod postaja Križnoga puta te molili na hrvatskom jeziku. Hrvatsku svetu misu služio je voditelj Hrvatske referature Pečuške biskupije Ladislav Bačmai. Bila je to tamburaška sveta misa koju je svirao orkestar „Misija ViT“, a pjevao ženski pjevački zbor „August Šenoa“. Vjernici koji su napučili crkveno zdanje dobili su u ruke sinopsis mise i tekstove svih pjesama, tako da su svi pjevali sa zborom i orkestrom, a crkva je odzvanjala hrvatskom crkvenom pjesmom koja se spuštala s Brdice na grad podno njezinih nogu. U svojoj nadahutoj propovijedi velečasni Bačmai pozvao je na prakticiranje vjere i zajedničku molitvu u obitelji. Ukazao je na snagu molitve, posebno molitve na hrvatskom jeziku kako bi se i time sačuvao hrvatski jezik, identitet i nacionalna svijest. Istaknuo je važnost zajedništva i jedinstva, naglašavajući kako sloga jača obitelj i zajednicu jer, ako smo složni, ne može nam nitko ništa. Ako smo sami, lako će nas slomiti.

Na kraju svete mise vjernicima se obratio i ravnatelj crkve Snježne Gospe te voditelj Ureda Pečuške biskupije Róbert Máger zahvalivši na brizi koju poklanjaju blagdanu Snježne Gospe, na sudjelovanju u procesiji, misama na hrvatskom jeziku i drugim misnim slavljinama povodom četverodnevno kolovoškog slavlja. Naglasio je kako su crkvu na Brdici svi stanovnici Pečuha gradili kao zavjet nakon epidemije kuge prije 325 godina. Među njima bili su i brojni Hrvati, a Hrvati i danas crkvu i njezinu zaštitnicu Snježnu Gospu slave kao svoju. Dokazuje to i današnja sveta



Procesija od crkve svetog Augustina prema crkvi Snježne Gospe



Svetu misu služio je Ladislav Bačmai



Salantski KUD „Marica“

misa na hrvatskom jeziku te prepuna crkva. Dokazuju to i redovita mjesečna okupljanja na molitvenom satu svakog 13. dana u mjesecu. Zaželio je da još godinama nastanjujemo crkvu i molimo se na materinskom hrvatskom jeziku, pozivajući sve i na milodare kojima se popravlja i uređuje crkva i njezin okoliš.

Predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin i ovim putem zahvaljuje svim vjernicima koji su molili križni put i došli na svetu misu.

Nakon svete mise vjernici i zainteresirani uputili su se k otvorenoj pozornici kod ruševina na Tekiji, gdje se odvijao folklorni program. U sklopu programa nastupili su salantski KUD „Marica“ i orkestar „Misija ViT“.

Branka Pavić Blažetin

Na jednom putu – Medjunarodni dan hodočasnikov

Na shodišću za mir i gradišćanski hodočasniki

Na medjunarodnom danu hodočasnikov 13. augustuša, tako se kaže, najednoč su se na put otpobile zajednice sridnje-europskih hodočasnikov. Moleći za mir i u Željeznoj županiji na već putni linija su se ganule grupe toga dana na marijanskom putu, kot npr. od Kisega do Čeprega, od Csénye do Celldömölka / Maloga Celja, od Halogya do Vašvara.

Sambotelski biskup mons. dr. János Székely u posebnom pozivu obrnuo se je hodočasnikom da tu subotu posvećuju za mir i dobro ter za medjusobno sporazumivanje narodov jer je boj čin zla, a mir je žitak. „Nije boj sredstvo mira, nego ljubav ku pomaže stvoriti molitva“, naglasio je sambotelski natpastir. Gradišćanski hodočasniki u prethodni ljeti jur su dvakrat hodočastili u septembru u Malo Celje i zapravo se je lani zbudila ideja da jedno ljetu idu u Malo Celje, a drugo ljetu u Vašvar, a s tim bi zbudili onda staru tradiciju hodočašćenja kako su naši stari išli k vašvarskoj Madoni. Ljetos toga dana osam je grup zakoračilo na putu, med njimi i naši vjerniki, trime iz Gornjega Četara i devetime iz Narde u pratnji dr. Šandora Horvata, ki se je ovde istaknuo kot glavni organizator. Pokidob mjesnu crikvu trenutačno obnavljaju u Halogyu, u Kulturnom domu hodočasnike je s blagoslovom na put poslao farnik



Čvrsto u koraki



Molitva pred kipom Blažene Divoce Marije

Foto: Dr. ŠANDOR HORVAT

Nádasda László Takács. Jedan dio puta napravljen je s hodočasniki Halogya, ali da bi se molilo i jačilo na materinskom, hrvatskom jeziku, naši putniki malo su se odvojili od ugarske grupe, a pred Vašvarom ponovo su se našli s njimi. U 18 uri u vašvarskoj crikvi svetu mašu celebrirao je sambotelski biskup mons. dr. János Székely. Od svih naših hodočasnikov ov molitveni dan uz pišačnje bio je i uvod za tri vjernike ki su se za tajedan i pol ganuli na malo dugljem putu, na 90. gradišćanskohrvatskom shodišću pred oltar Majke Božje Celjanske.

Tiho

Trenutak za pjesmu

Lipota duše

Ljubav je lipota duše
I nju stalno obogaća.
Ako se množi i raste,
To j' prava životna srića!

Drugog bogatstva ne išći
Ar to j' zaista najveće.
Ufaj se, vjeruj i ljubi,
To j' pravi ključ žitka sriće!

Anton Slavić



U cilju, u vašvarskoj crikvi

Jednotajedni jezični seminar HAK-a

U Crikvenici mladi Petroviščani i Židanci



Petroviščani su na prezentaciji sela nukali specijalitete i dare



Naši Gradišćanci pred kupanjem



Na zanimanju (Foto: David Timar)

I zopet najzad k ljetu jer doživljaji se ne zabu, poznanstva cvatu, a spominki dalje živu u pominkanju, na druženju. Krajem julija Petroviščani i Židanci otputovali su u Crikvenicu na seminar hrvatskoga jezika u organizaciji Hrvatskoga akademskoga kluba iz Austrije. Na jednotajednom usavršavanju iz četirih zemalj (Austrije, Ugarske, Slovačke i Hrvatske) mladi Gradišćanci nisu samo vježbali jezik dopodne (mogli su izbirati med gradišćansko-hrvatskim i hrvatskim standardnim jezikom), otpodne su se skupa zabavljali, išli na izlete i pravoda su najbolje ishasnovali mogućnosti sunca i morja. Sve skupa četrdeset i četirmi odazvali su se pozivu i izrazili želju da kanu biti diozimatelji ovoga drugoga projekta „Jezik prez granic“, uz potpiranje EU programa „Erasmus plus“ ki je lani bio održan u Za-

dru. Židanci i Petroviščani (med njimi su i takovi ki su se i lani odmarali, a i učili se po hrvatski, kraj morja) vratili su se domom s novimi doživljaji, a vjerojatno i s bogatim znanjem, lipimi spominki i poznanstvi. Kljetu slijedi ponavljanje...

Tiho



Bogatstvo...

Na izletu u Rijeki

Erčinski Hrvati na Veliku Gospu slave svoj blagdan

Hrvatska samouprava grada Erčina shodno tradiciji i ove je godine pozvala erčinske Hrvate na druženje i svetu misu u povodu blagdana Velike Gospe, njihove zaštitnice, rekla nam je predsjednica Hrvatske samouprave Timea Szili. Blagdan je Velike Gospe dan proštenja koji Hrvati u Erčinu slave već stotinu godina.

Crkvu u Erčinu sagradili su bosanski franjevci koji su sa svojim vjernicima došli u Erčin bježeći pred Turcima. Crkva je građena između 1762. i 1767. godine, a još i danas stoji ponosno i dominira gradom. U dugim je stoljećima velik niz njezinih svećenika, a na čelu je župe od 2021. godine Csaba Szelezcky. O stoljetnoj prisutnosti Hrvata u ovoj župi svjedoče matične crkvene knjige koje se vode od 1715. godine i navode prezimena tamošnjih župnika: Markovics, Bilics, Vizsoki, Granitz, Járísch, Gregorovich, Kokics, Simicz, Benkovics, Babics, Desevich, Topolovicz, Abrámovics, Illiosevics, Abráhámovics, Rudics... Erčinska je crkva zavjetna crkva Racke Madone.

O ljubavi prema Rackoj Madoni svjedoči i pjesma koja se pjeva za proštenje i koja počinje ovako: „Erčinska Gospo, uzmi nas za ruke / Vodi nas jaslucama Tvoga sina / S povjerenjem. Suzne oči tebi upiremo / Ne gledaj našu nevjeru nego našu ljubav / ne ostavi nas, nas same, budi s našim narodom“.

I ovogodišnje misno slavlje okupilo je brojne vjernike od kojih su mnogi došli u tradicionalnoj narodnoj nošnji. Ovom hodočastičkom mjestu utječu se i Hrvati iz Tukulje, Andzabega i drugih mjesta na misnim slavljima i zajedničkoj molitvi. Poslije misnih slavlja često slijedi mimohod sa starodrevnom erčinskom zasta-



Racki Hrvati iz Erčina ispred svoje Crkve

vom i klanjanje pred slikom Racke Madone iza glavnog crkvenog oltara. Svetu sliku Racke Madone brižno čuvaju vjernici Raci i brinu se o njoj kao i o svojim zastavama, kipovima i drugim stoljetnim crkvenim vrednotama. „Mnogo sakralnih djela stradalo je tijekom vremena i postupno želimo sve obnoviti. Veći je dio tog pothvata već iza nas, ali ima se još što raditi...“, kaže nam Timea Szili koja pri srcu nosi i brine se za sudbinu nasljedstva svojih predaka i za budućnost erčinskih Hrvata. **BPB**

Hrvat pobijedio u utrci „Trči do vrha“ u Budimpešti

Svečanim proglašenjem pobjednika završila je utrka „Trči do vrha“ („Fuss a Csúcsra“), na kojoj je prvo mjesto osvojio trkač hrvatskoga podrijetla Márk Hírling.

Organizator natjecanja koje se ove godine održavalo 13. put bila je neprofitna udruga „Hegyvidéki Szabadidősport“ u suradnji s općinom Hegyvidéki. Natjecatelji su nastojali što brže stići do vrha impresivnog panoramskog vidikovca Erzsébet, najviše točke u Budimu, preko 134 stube.



Márk Hírling, predsjednica Hrvatske samouprave VII. okruga Katica Benčík i veleposlanik Mladen Andrić

Vidikovac Erzsébet sa svojom impresivnom panoramom ugostio je ove godine 300 sudionika. Osim neprocjenjiva sportskog iskustva oni su dobili majice i završni paket, a oni koji su bili najbolji u svakoj kategoriji dobili su vrijedan poklon-bon.

Márk je ove godine do vrha stigao za 22,27 sekundi.

„Osjećam se zadovoljno i sretno jer sam i ove godine pobijedio“, izjavio nam je nakon utrke.

Cilj je ove sportske manifestacije, koja se svake godine tradicionalno održava u Budimpešti, promicanje trčanja te pružanje mogućnosti za aktivan provod i zdrav način života.

Moramo napomenuti i to da je upravo Márk postavio rekord od 21,26 sekundi i upisao se u povijesnu knjigu utrke.

Potporu Márku na utrci dali su veleposlanik Mladen Andrić, prva tajnica veleposlanstva Marina Sikora kao i predsjednica Hrvatske samouprave VII. okruga Katica Benčík.

Neda Maretić

Vječni zagovor patera Anijana Marka Mogyorósija

Na svetak Velike maše, 15. augusta, benediktinska crkva u Tihanyu na sjevernoj obrovi Blatnog jezera bila je u posebnom čaru. Svetci oltara i na sredini sveti Anijan još su bolje blistali od radosti kad je uprav na ta dan bio vječni zagovor patera Anijana Marka Mogyorósija, ki je točno pred petimi ljeti stupio u red benediktincev. Rodjeni Koljnofac i angažirani Hrvat zaredjen je za svećenika 2012. ljeta. Bio je kapelan u Kapuváru, a zatim je opskrbljivao faru u Starom Gradu i Kemlji. Želja da stupi u kloštar bila mu je već onda na umu, ali je Bog drugačije kanio. Postao je tajnikom jurskoga biskupa dr. Andrása Veresa, a samo po jednom ljetu službe u Jurskoj biskupiji, na početku novembra 2017. ljeta, mogao je prekoračiti prag benediktinskoga kloštra. 34-ljetni pater sridnju školu završio je u Juri u benediktinskoj gimnaziji. Ova ljeta bila su mjerodavna u njegovom životu. Uz teologiju u Juri i studij u Đakovu u Hrvatskoj, zadnji ljeti boravio je i u Rimu, kade mu se koncem junija ovoga ljeta završilo školovanje.

U nabitom punoj crkvi u nazočnosti njegove ljubljene obitelji bio je i velik broj Koljnofceva i njegovih prijateljeva. Pred peljačem kloštra paterom Jeronimom, pred subrati i redovnici, pater Anijan na svetačnoj ceremoniji položio je vječni zagovor. Na početku svete maše pater Jeronim pozdravio je časne goste, med



FOTO: TIHANYI BENCÉS APÁTSÁG

njimi i državnog tajnika za vjerske i etničke odnose u Ugarskoj Miklósa Soltésza, državnoga tajnika a i posebno je istaknuo bivšega farnika Koljnofa, kanonika Antala Németha komu se je zahvalio da je peljao Marka Mogyorósija na putu od malih nog, kot ministaranta, gimnazijalca, seminarista, mladomašnika, farnika, a sada i presenećenje za slavljenika. Po ganutljivoj svetoj maši po-



zvali su nazočne – kih je bilo oko četiresto – na agapu i gosti mogli su predati svoje dare slavljeniku u lipom ambijentu na dvoru kloštra. Koljnofska delegacija predala je sliku Blažene Djevice Marije u pozadini na križu s raspetim Jezusom i velik ka-



FOTO: INGRID KLEMENČIĆ

men s Očenaši iz Podbrda ki su Koljnofci donesli iz Međugorja. Po ganutljivi trenutki pater Anijan obećao je da će i nadalje pomoći hrvatskomu narodu, iako je s tim da je položio vječni zagovor razriješen od funkcije peljača Hrvatske sekcije Jurske biskupije ku je peljao pet ljet.

U nazočnosti nadopata Asztrika Várszegija i svih duhovnikov, točno kad je u osam navečer zvon pozvao na molitvu, Koljnofci su otpjevali jačku „Anđel gospodinov“ i „Zdravu Divu“. Potom su sa suzami u očima krenuli domom i ostavili za sobom mladoga patera Anijana i prelipi ambijent na obali Blatnoga jezera ter kloštar benediktinceva.

Ingrid Klemenčić

Hrvatski dan u Dombolu

U organizaciji Hrvatske samouprave Dombola 13. kolovoza održan je tradicionalni godišnji Hrvatski dan, izvijestila nas je predsjednica samouprave Ruža Sebestyén. Tročlano hrvatsko zastupničko tijelo predstavlja malu hrvatsku zajednicu Dombola, ali je nazočno na svim podravskim događanjima kako u županiji Šomođ tako i županiji Baranja. Štoviše, predsjednica Sebestyén je i zastupnica Hrvatske samouprave županije Šomođ, gdje je također agilna. Osim nje članovi su samouprave Bernadett Kálcsics i Sándor Jankovics. Dobro surađuju s mjesnom samoupravom na čelu s načelnikom Zsoltom Kirizsom, koji je i ovoga puta sudjelovao na Hrvatskom danu.



Ženski pjevački zbor „Korjeni“ i Tamburaški sastav „Biseri Drave“



Nazočne je pozdravila predsjednica HS Dombola Ruža Sebestyén

Nakon dolaska gostiju slijedio je kulturni program uz nastup Ženskog pjevačkog zbora „Korjeni“ i Tamburaškog sastava „Biseri Drave“, potom zajednička večera i druženje uz tamburu i pjesmu.

Potporu održavanju Hrvatskog dana pružili su Hrvatska samouprava županije Šomođ, Ekumenska služba Mađarske, Fond „Gábor Bethlen“, Zajednica podravskih Hrvata te Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“.

Hrvatska samouprava Dombola bila je i na hodočašću u Zadarskoj županiji od 19. do 22. kolovoza. Dvadesetak hodočasnika razgledalo je kulturno-povijesne znamenitosti Zadra i Paga, a bili su smješteni u Pansionu „Zavičaj“ u Vlašićima. S njima je putovala i učenica Lara More iz Dombola, koja je putovanje dobila kao nagradu za postignute rezultate u učenju. *Branka Pavić Blažetin*

Podravske večeri 2022.

Dana 5. kolovoza kod Brlobaša na Dravi, točnije kod postaje Nacionalnog parka Dunav-Drava, održana je priredba kojoj su organizatori, Hrvatska samouprava županije Šomođ, dali ime „Podravske večeri 2022.“. Kako doznaje Hrvatski glasnik, nakon dočeka gostiju i pozdravnih govora slijedio je nastup tradicionalnih tamburaških sastava. Domaćin druženja bio je sastav „Misija ViT“, koji vodi Zoltán Vizvári. Kao gosti večeri čekali su se orkestri iz hrvatskih regija u Mađarskoj. Kako doznaje Hrvatski glasnik, osim sastava „Misija ViT“ te su večeri nastupili „Biseri Drave“ i TS „MužiKaj“ iz Kaniže. Nakon glazbenog programa slijedila je zajednička večera, a potom druženje uz tamburu i pjesmu. Program je ostvaren uz potporu



Orkestar „Misija ViT“



TS „MužiKaj“

Ureda predsjednika Vlade, Fonda „Gábor Bethlen“, Zajednice podravskih Hrvata, Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Đuretin“, predstavnika Hrvata u mađarskom parlamentu glasnogovornika Joze Solge te Saveza Hrvata u Mađarskoj. Jozo Solga za Hrvatski glasnik izjavio je kako su večeri zamišljene prije trideset godina i pokrenute na inicijativu Joke Bunjevca, tadašnjeg predsjednika Zajednice podravskih Hrvata. Večeri su se jedno vrijeme organizirale, no njihov je kontinuitet, nažalost, bio prekinut. Ideju je ove godine ponovno prigrlio Zoltán Vizvári. Priredba je dobro uspjela i nadaju se kako će sljedeće godine „Podravske večeri 2023.“ pre-rasti u družnje Hrvata s dviju obala Drave u pravu podravsku veselicu pod zvijezdama. *BPB*

Mala stranica



S radionice hrvatskog državnog kampa na Pagu

Koliko je ljetovanje na Jadranu motivirajuće za pisanje pjesama, haiga i haiku pjesama te drugih uradaka, svjedoče radovi učenika hrvatskih državnih kampova u Zavičaju. Jest da je najveselije bilo kupanje, ali u najtoplijem dijelu dana uz pomoć voditeljica i voditelja radionica stvarala su se razna književna i druga kreativna djela. Njih nam je ovaj put poslala voditeljica drugog hrvatskog kampa Anica Popović Biczák.

Izlet u Nin, Zadar i na Ugljan

Ujutro nakon doručka krenuli smo u Nin. Putovali smo autobusom. Nin je jako mali grad. Tamo smo pogledali crkvu Svetog Križa. Ta je crkva najmanja katedrala na svijetu. Dodirnuli smo palac Grgura Ninskoga kako bismo imali sreće. Zatim smo putovali u Zadar. Zadar je jako lijep grad. Imali smo slobodnog vremena za razgledavanje. Pravili smo fotografije. Jako mi se svidjela crkva svetog Donata. U 14 sati krenuli smo na vožnju brodom. Bilo je fantastično. Na otoku Ugljanu smo šetali, jeli



sladoled i malo se kupali. U 16 sati ukrcali smo se na brod i krenuli natrag. U Zadru smo slušali morske orgulje. Uvečer smo se vratili. Ovaj izlet će mi dugo ostati u sjećanju.

Hanna Pazaurek, Lukovišće



Haiku pjesme napisane u skupinama

Crkvica

Najmanja crkva nalazi se u Ninu prelijepa je.

Uživamo

Sunčano ljeto, na Jadranskom moru smo uživamo.

Putovanje

Đurđevac, Pag, Nin Zadar, Virovitica, tu smo mi bili.

Dvije rijeke, jedan cilj

Razvoj turizma uz očuvanje prirodnih ljepota rijeka Mure i Drave te njihova okoliša jedan je od ciljeva međimurskih, pomurskih i podravske općina na hrvatsko-mađarskoj granici. Isti su bili i ciljevi projekta „Dvije rijeke, jedan cilj II.“ („Two Rivers one Goal II.“), koji je ostvaren u sklopu programa „Interreg“ za prekograničnu suradnju Mađarske i Hrvatske čija je završna konferencija održana u Serdahelu 24. kolovoza. Nositelj projekta bila je Općina Goričan, partneri s hrvatske strane bili su Općina Donji Vidovec i Općina Legrad, a s mađarske strane naselje Serdahel (Tótszerdahely) i Europska grupacija za teritorijalnu suradnju Regija Mura (EGTS). Na završnoj konferenciji načelnica Serdahela Viktória Havasi zahvalila je svim partnerima na suradnji te izrazila nadu da će se ona i nastaviti.



Načelnica Serdahela Viktória Havasi pozdravlja goste na konferenciji



Uređen okoliš oko umjetnog jezera u Serdahelu

U sklopu projekta „Dvije rijeke, jedan cilj II.“ u dvjema općinama ostvarene su veće investicije: u Goričanu su izgrađeni i uređeni turistički objekti na ribnjaku Šuderića (uređena je infotočka za turiste, izložbeni i interpretacijski centar, odmorište za bicikle te tzv. *smart-bike point* koji sadržava osnovne informacije o biciklističkim rutama), a u Serdahelu je nadograđeno postojeće umjetno jezero. Oko jezera postavljena su mjesta za odmaranje za turiste i bicikliste, izgrađena je asfaltirana biciklistička staza oko jezera te postavljena pametna solarna biciklistička točka. Mađarski je partner osim navedenog organi-

zirao studijsko putovanje u dolinu Soče kao primjer dobre prakse, organizirao je izložbu pod naslovom „U zagrljaju Mure“ na kojoj je predstavljena baština pomurskih i međimurskih Hrvata s dviju strana Mure te stari zanati, a razgovaralo se i o poveznim točkama razvoja turizma s obiju strana rijeke. U općini Donji Vidovec izgrađen je i uređen etnopark s pet drvenih kućica u kojima su izloženi tradicionalni alati koji služe za prezentaciju i promociju tradicijskih obrta. Općina Legrad u sklopu projekta nabavila je ekološki solarni čamac pomoću kojeg će ubuduće organizirati turističke obilaske na Muri i Dravi. Ina-

če, u sklopu projekta već je održano deset besplatnih panoramskih obilazaka brodom, a i ubuduće čamac će biti na raspolaganju turistima. Partner Europska grupacija za teritorijalnu suradnju Regija Mura bio je zadužen za promociju razvijenih turističkih atrakcija – izradu kataloga, izradu mrežnih karata i promotivnog videomaterijala o turističkoj ponudi te za organiziranje spusta niz Muru i Dravu za turiste. S ostvarenim aktivnostima partneri su doprinijeli razvoju i promoviranju vodenog turizma na području, rekli su predsjednici EGTS-a Regija Mura Josip Grivec i László Preksen te izvjestili nazočne o dosadašnjim dostignućima grupacije u čijoj su koordinaciji već ostvareni mnogobrojni prekogranični projekti. Među ostalima spomenuli su i jedan od najvećih projekata u okviru „Interreg Programa V-A Mađarska – Hrvatska“ pod naslovom „MuKoBridge“, u sklopu kojeg se radi na projektiranju mosta na Muri između Kotoribe i Kerestura kojemu, vjeruju, neće biti prepreke. Naime, Republika Hrvatska 1. siječnja 2023. godine ulazi u schengenski prostor. Na kraju završne konferencije goste su zabavljali tamburaši serdahelske hrvatske samouprave „Pomurske žice“. Oni su odsvirali pomurske popevke koje su podjednako poznate s jedne i druge strane Mure. *Beta*



Organiziranje raftinga u sklopu projekta

Narodnosni dan u Olasu

Dana 25. lipnja u Olasu bilo je veselo i živo. U organizaciji Hrvatske i Njemačke samouprave Olasa drugu godinu zaredom održan je Narodnosni dan. Okupio se velik broj sudionika i velik broj gledatelja, njih tristotinjak na prostoru oko olaske osnovne škole i mje-sne sportske dvorane. Postavljen je veliki šator s pozornicom i desetak manjih šatora za gastrokulturne ekipe koje su kuhale i na štandovima prikazivale dijelove svoje tradicijske kulture. Pet hrvatskih i pet njemačkih ekipa rado se odazvalo na poziv organizatora. Bilo je i gostiju iz Hrvatske. Gosti Hrvatske samouprave Olasa toga su dana bili i članovi Udruge vinara i vinogradara „Martinovo Brdo“ iz Gajića. S tom udrugom Hrvatska samouprava Olasa ima potpisan sporazum o suradnji unazad desetak godina, a ta je suradnja posljednjih godina osnažena i postavljena na novu razinu, govori mi predsjednica Udruge Janja Čeliković.

„Posebnu zahvalu dugujemo Udruzi ‘Kotličari Belišće’, čiji su se članovi odazvali na poziv i došli u Olas. Članovi te udruge Josip Vučetić i Antun Kukučka skuhalo su gulaš za dvjestotinjak osoba od 50 kg mesa”, kazuje predsjednica Hrvatske samouprave Olasa Ana Rozinger. Svoje štandove imali su Hrvatska samouprava Olasa, Mješoviti pjevački zbor „Karašica“ iz Katolja i tamošnja Hrvatska



Žene iz Kozara



Olasci s prijateljima iz Gajića



Svirci i kuhar iz Belišća

samouprava, Hrvatska samouprava Surdukinja, Hrvatska samouprava Birjana, domaćini – Hrvatska samouprava Olasa... Duo Antuš Vizin i Franjo Dervar Kume od šatora do šatora svirkom su zabavljali nazočne, a njihovi su domaćini bili Katoljčani. Uz KUD „Mohač“ nastupio je i scenski umjetnik i pjevač Stipan Đurić te nekoliko njemačkih skupina, „Alte Kameraden“ iz Nagyárpáda i njemačka plesna skupina iz Újpetre.

Branka Pavić Blažetin

Ljetovanje kraj jezera Velence

Stotinu srednjoškolaca Sisačko-moslavačke županije ljetovalo je kraj jezera Velence u dva turnusa. To je rezultat dobre suradnje Sisačko-moslavačke županije i mađarske vlade, koja je osigurala ljetni kamp za stotinjak djece srednjih škola u dvama terminima: od 18. do 25. srpnja i od 25. do 31. srpnja. Drugu skupinu činili su učenici Tehničke škole Sisak, Gimnazije Sisak,



Industrijsko-obrtničke škole Sisak, Srednje škole Viktorovac, Strukovne škole Sisak, Srednje škole Ivana Trnskog iz Hrvatske Kostajnice i Srednje škole Topusko. Izmeđuostalog posjetili su Pečuh i Klub „August Šenoa“, gdje su učenike primili Stjepan Blažetin i Mišo Šarošac. Slijedila je šetnja po gradu. Posjetili su Budimpeštu: šetali po gradu, razgledali Parlament, Dunav i Trg heroja. Bili su i u Tihanyu gdje su posjetili benediktinski samostan u koji ih je primio opat Anijan Mogyorósi. U Stolnom Biogradu razgledali su dvorac Bory, Muzej svetog Stjepana. U slobodnom vremenu učenici su rješavali kvizove te igrali društvene i sportske igre.

MGY Dudaš

Novi uspjehi undanskih ognjobrancelj

Krajem miseca augustuša u naselju Szakonyfalu priredjen je 42. Kup Répce, pri kom je sudjelovalo sedam ognjobrantskih ekipov: Hrvatski Židan, Prisika, Čepreg, Répcevis, Žira, Szakony i Unda. Kako je rekao predsjednik Dobrovoljnoga ognjobrantskoga društva na Undi Dávid Jákli, Undanci su u dičjoj kategoriji završili na drugom mjestu, od njih su bolji bili samo Čeprežani. Odrašćeni vitezi ognja takaj su se izborili za drugo mjesto, najbolji su postali predstavnici Répcevisa, a na treće mjesto zašli su predstavnici Žire.

Tiho



Dobrovoljno ognjobrantsko društvo Unda

KERESTUR – Kerestursko Dobrovoljno vatrogasno društvo utemeljeno je davne 1888. godine, još u doba Austro-Ugarske, kad su se mjesta s jedne i druge strane Mure složila i tako utemeljila društvo za zaštitu od požara. U tome su sudjelovali i Kotoripčani, Donjodubravčani i Svetomarijanci. Nakon društvenih promjena vatrogasno se društvo obnovilo i od 1995. godine djeluje kao udruga. Kerestursko Dobrovoljno vatrogasno društvo i danas ima vrlo dobru suradnju s međimurskim vatrogasnim društvima. U sklopu te suradnje keresturski su vatrogasci u kolovozu sudjelovali na Međunarodnom natjecanju sa zaprežnim špicama u Svetoj Mariji i družili se s kolegama iz tog međimorskog mjesta.

BEČEHHEL – Hrvatska samouprava Bečehela 4. rujna organizirala je hodočašće u Ludbreg na najveću ludbrešku manifestaciju, slavlje u čast Predragocjene Krvi Kristove. Tridesetoro vjernika iz pomurskih hrvatskih naselja sudjelovalo je na svetoj misi te na procesiji, a zatim su razgledali grad Ludbreg, gdje se nalazi i centar svijeta. Ludbreg je 500 godina staro svetište utemeljeno u čast Predragocjene Krvi Kristove, koja se čudom pojavila u kapelici Sv. Križa u dvorcu Batthyány. Prema kazivanju kršćanstva, sva mjesta na svijetu vezana uz Isusa Krista nazivaju se Centrom svijeta, a budući da u Ludbregu i danas postoji ampulica s krvlju Isusa Krista, to je i najčvršći dokaz cijele teorije. Predsjednica bečehelske Hrvatske samouprave Timea Hári već je više puta priredila hrvatsku misu u mjestu, a ovaj je put željela da vjernici posjete čuveno svetište u Ludbregu.

KEMLJA – Hrvatska samouprava dotičnoga naselja srdačno vas poziva na Hrvatski dan u subotu, 24. septembra, početo od 15 uri u mjesnu crkvu, kade će mašu zadužnicu za pokojnoga gradišćanskohrvatskoga velikana, kemljanskoga farnika Mate Meršića Miloradića, služiti jurski prelat Ferenc Benković. Po maši slijedi blagoslavljanje obnovljenih križov oko groba Mate Mersića Miloradića. Kulturni program začme se u 16.30 u Kulturnom domu. Nastupaju KUD „Konoplje“, jačkarni zbor „Mali Dunaj“, Hrvatski jačkarni zbor iz Staroga Grada, dica iz čuvarnice „Sunašće“ i bizonjski jačkari zbora „Jorgovan“.

LETINJA – Hrvatska samouprava grada od 26. do 28. organizirala je izlet u Omišalj za članove Hrvatskog kluba i Hrvatskog pjevačkog zbora, odnosno za osobe koje pomažu radu samouprave. Dio troškova trodnevnog izleta snosila je Hrvatska samouprava, a dio pojedinci. Predsjednica samouprave Marija Gyuricz smatra da su potrebni izleti na kojima se pripadnici hrvatske narodnosti družu, upoznaju s ljepotama matične domovine, odnosno vježbaju hrvatski jezik u autentičnoj sredini. Samouprava, ako ima mogućnosti, svake godine krajem kolovoza organizira takav izlet, izlet nakon kojeg članovi zajednice dobivaju još više motivacije za daljnje aktivnosti.

PETROVO SELO – Dobrovoljno ognjogasno društvo Petrovoga Sela srdačno vas poziva na svetačnost 125. obljetnice postojanja Društva u subotu, 17. septembra. Od 15.30 je prijam gostov, ognjogasnih grup iz Hrvatske, Austrije i Ugarske, a u 16 uri slijedu pozdravne riči i gratulacije. Za svetom mašom u mjesnoj kapeli sv. Štefana svi su pozvani na večeru i druženje.

HRVATSKI ŽIDAN – Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj poziva na ovoljetnu generalnu sjednicu Društva u Hrvatski Židan (Ulica Csepregi 4) 21. septembra, u srijedu od 18 uri. Na dnevnom redu su izvješća o programi prošloga ljeta, o financijskom stanju Društva, o aktualni programi i pinezni kondicija ovoga društvenoga ljeta ter o povekšanju članarine.

LOTAR – U zajedničkoj organizaciji Hrvatske samouprave Lotara i Mjesne samouprave Lotara u Lotaru je 27. kolovoza priredjen Dan sela. Programi su započeli u ranim poslijepodnevni satima, a završeni su balom uz orkestar „Badel“. Najmlađi su uživali u bojenju lica, radionici spretnih ruku, zračnom dvorcu, streljaštvu, vrtuljku i ljuljačkama kao i jahanju ponija. Posebice ih je zainteresirao policijski automobil koji su mogli razgledati, sjesti u njega i dotaknuti sve što ih je zanimalo. Odrasli su imali priliku izmjeriti krvni tlak, šećer u krvi, tjelesnu masu...